

## ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 17/2013(3))

### ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΣΙΓΜΑ»

Ημερομηνία Απόφασης: 17 Απριλίου, 2013

**Ενώπιον:** κ.κ. Ανδρέα Πετρίδη, Εκτελεστικού Προέδρου, Αρτέμη Αρτεμίου, Αντιπροέδρου, Μαίρης Κουτσελίνη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη, Τίτου Κολώτα, Χρυσαιγής Αργυρού και Σπυρούλας Χριστοδούλου, Μελών.

### ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του οργανισμού πιθανές παραβάσεις των κανονισμών 21(5), 21(6), 22(1), 26(ζ), 26(ια) και 32(3)(α) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν:

**Κανονισμός 21(5):** *Οι σταθμοί έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές είναι πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν.*

**Κανονισμός 21(6):** *Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.*

**Κανονισμός 22(1):** Με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στους παρόντες κανονισμούς, δίνονται προειδοποιήσεις σχετικά με τη φύση της εκπομπής, είτε αυτή βρίσκεται χρονικά εντός οικογενειακής ζώνης είτε εκτός. Η προειδοποίηση αυτή έχει τρεις μορφές –

(α) Γραπτή ειδοποίηση στον ημερήσιο τύπο και στα ραδιοτηλεοπτικά περιοδικά·

(β) ακουστική (λεκτική) πριν από την έναρξη της εκπομπής·

(γ) οπτική, με οπτική ένδειξη κάθε δέκα λεπτά στο κάτω αριστερό μέρος της οθόνης ως εξής:

- (i) (K) σε παρένθεση χρώματος πράσινου για προγράμματα κατάλληλα για γενική παρακολούθηση·
- (ii) (12) σε παρένθεση χρώματος κίτρινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δώδεκα ετών·
- (iii) (15) σε παρένθεση χρώματος μπλε για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών·
- (iv) (18) σε παρένθεση χρώματος κόκκινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαοκτώ ετών
- (v) (A) σε παρένθεση για προγράμματα έντονου ερωτικού περιεχομένου.

**Κανονισμός 26:** Στις ψυχαγωγικές εκπομπές απαγορεύονται –(ζ) η προβολή σκηνών που περιέχουν λεπτομερώς τη διαδικασία αυτοκτονίας ή απόπειρας αυτοκτονίας.

**Κανονισμός 26:** Στις ψυχαγωγικές εκπομπές απαγορεύονται – (ια) η μετάδοση επικίνδυνης συμπεριφοράς, η οποία είναι δυνατό να γίνει αντικείμενο μίμησης από το κοινό και οπωσδήποτε απαγορεύεται εντός οικογενειακής ζώνης.

**Κανονισμός 32(3): Απαγορεύεται – (α) η μετάδοση προγραμμάτων εντός οικογενειακής ζώνης που ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ειδικότερα προγραμμάτων που περιέχουν ερωτικές σκηνές ή σκηνές βίας.**

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου με επιστολή της ημερομηνίας **22.2.2013** έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα πιο κάτω:

*Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε οποιοσδήποτε εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείσθε όπως τις υποβάλετε υποχρεωτικά γραπτώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός σαράντα πέντε (45) ημερών, από τη λήψη της παρούσας επιστολής.*

*Σε περίπτωση που επιθυμείτε να επιθεωρήσετε, προς τον πιο πάνω σκοπό, το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείσθε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει, εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, για να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.*

***Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.***

*Σε περίπτωση που η Αρχή, μετά την εξέταση όλων των δεδομένων της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένου και του γραπτού υπομνήματος σας, καταλήξει σε εύρημα παράβασης, τότε θα κληθείτε, όπως αποστείλετε γραπτώς τις θέσεις σας για σκοπούς μετριάσμού της κύρωσης.*

Οι διερευνώμενες παραβάσεις που τέθηκαν υπόψη του οργανισμού εκτίθενται πιο κάτω στα υποστοιχεία 1-6:

1. Στις **12.1.2013**, μεταξύ των ωρών **14:45 – 16:45 (οικογενειακή ζώνη)**, μεταδόθηκε από τον οργανισμό, με την **οπτική και ακουστική προειδοποίηση (K)**, επανάληψη επεισοδίου της κυπριακής σειράς «**Άσπρα μπαλόνια**». Το εν λόγω επεισόδιο περιείχε **σκηνές ακατάλληλες για ανηλίκους χωρίς ο οργανισμός να διασφαλίσει ότι οι τηλεθεατές είναι ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούσαν**, κατά παράβαση του **κανονισμού 21(5)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Το σενάριο του εν λόγω επεισοδίου αφορά – μεταξύ άλλων - στην προσπάθεια μιας γυναίκας (Μάρθα), να πάρει πίσω το παιδί το οποίο παράνομα έχει υιοθετήσει, το οποίο βρίσκεται στο νοσοκομείο με την πραγματική του μητέρα (Έλενα), μέχρι να ολοκληρωθούν οι εξετάσεις DNA και να αποφασιστεί που ανήκει το παιδί. Στην προσπάθεια της αυτή η Μάρθα ντύνεται νοσοκόμα για να μπει στο νοσοκομείο και να απαγάγει το παιδί και όταν βλέπει την Έλενα με το παιδί, αποπειράται να την σκοτώσει. Παράλληλα, ο πρώην άντρας της Έλενας (Λουκάς), ο οποίος είναι αναμειγμένος στην παράνομη υιοθεσία του παιδιού, όταν αντιλαμβάνεται ότι το παιδί έχει επιστραφεί στην πραγματική του μητέρα και ότι ο ίδιος έχει μεγάλο μερίδιο ευθύνης για τα όσα έχουν συμβεί στους πραγματικούς αλλά και θετούς γονείς του παιδιού και στο ίδιο το παιδί, αποφασίζει να τερματίσει τη ζωή του.

Στο πλαίσιο του επεισοδίου, προβλήθηκαν – μεταξύ άλλων – οι ακόλουθες δυο σκηνές:

Στην πρώτη σκηνή, η οποία προβλήθηκε κατά την έναρξη του προγράμματος, η Μάρθα αποπειράται να σκοτώσει την Έλενα, πιέζοντας ένα μαξιλάρι στο

πρόσωπο και ειδικότερα στο στόμα της, για να την πνίξει. Στην αρχή της σκηνης παρακολουθούμε τις αντιδράσεις της Έλενας, δηλαδή τα χέρια και τα πόδια της να κουνιούνται, ενώ στη συνέχεια οι αντιδράσεις της σταματούν χωρίς να διευκρινίζεται εάν έχει χάσει τις αισθήσεις της λόγω λιποθυμίας ή θανάτου. Η εν λόγω σκηνή είναι παρατεταμένη σε διάρκεια (1 περίπου λεπτό) και μόνο στη συνέχεια του προγράμματος προκύπτει ότι η Έλενα είναι τελικά ζωντανή.

Στη δεύτερη σκηνή, παρακολουθούμε τον Λουκά να κάνει απόπειρα αυτοκτονίας. Η σκηνή, η οποία είναι παρατεταμένης διάρκειας (2 λεπτά και 40 δευτερόλεπτα περίπου), παρουσιάζει αρχικά ένα σκονί να κρέμεται ως αγκόνη σε ένα δωμάτιο και ακολούθως, ο Λουκάς να κατευθύνεται προς αυτήν, κατεβαίνοντας τα σκαλιά του σπιτιού του προς το χώρο όπου βρίσκεται η αγκόνη, κρατώντας στα χέρια ένα σκαμνί. Κατά τη διάρκεια της σκηνης ακούμε διαλόγους και βλέπουμε εικόνες από προηγούμενες συζητήσεις και συμβάντα που – προφανώς- επηρέασαν τον Λουκά στην απόφαση του να τερματίσει τη ζωή του. Μεταξύ άλλων, ακούγονται οι εξής διάλογοι:

*Λουκάς: Επέλλανα, έν τζοιμούμαι τες νύχτες, καταλαβαίνεις; Έχασα τον ύπνο μου. Θα πιάσω το μωρό τζαι θα το πάρω πίσω στη μάνα του. Θα το πιάσω το μωρό τζαι θα το πάρω πίσω στην Έλενα...*

*Μάρθα: Τι λαλείς ρε αλήτη που παίζεις με τις ψυσιές ούλλων μας; Πρώτα έκλεψες το μωρό με τη γκόμενα σου τζαι τωρά θέλεις το πίσω; Τι το επέρασες το μωρό ρε; Πρόσεξε καλά γιατί αν χάσω την κόρη μου έν να σε κλείσω μέσα για πάντα...*

Ακολούθως ο Λουκάς περνά την αγκόνη από το λαιμό του.

**2. Στις 12.1.2013, μεταξύ των ωρών 14:45 – 16:45 (οικογενειακή ζώνη), μεταδόθηκε από τον οργανισμό, με την οπτική και ακουστική**

**προειδοποίηση (Κ)**, επανάληψη επεισοδίου της κυπριακής σειράς «**Άσπρα μπαλόνια**». Το εν λόγω επεισόδιο περιείχε σκηνές ακατάλληλες για ανηλίκους χωρίς ο οργανισμός να εξασφαλίσει ώστε το πρόγραμμα το οποίο μεταδόθηκε εντός της οικογενειακής ζώνης να είναι κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21(6)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

**Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.**

3. Στις **12.1.2013**, μεταξύ των ωρών **14:45 – 16:45 (οικογενειακή ζώνη)**, μεταδόθηκε από τον οργανισμό επανάληψη επεισοδίου της κυπριακής σειράς «**Άσπρα μπαλόνια**». Το εν λόγω επεισόδιο περιείχε σκηνές ακατάλληλες για ανηλίκους, με αποτέλεσμα η **οπτική και ακουστική προειδοποίηση (Κ)** που δόθηκε από τον οργανισμό να μην ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του, κατά παράβαση του **Κανονισμού 22(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

**Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.**

4. Στις **12.1.2013**, μεταξύ των ωρών **14:45 – 16:45 (οικογενειακή ζώνη)**, μεταδόθηκε από τον οργανισμό, σε επανάληψη, επεισόδιο της κυπριακής σειράς «**Άσπρα μπαλόνια**» στο πλαίσιο του οποίου **προβλήθηκε σκηνή που περιείχε λεπτομερώς τη διαδικασία απόπειρας αυτοκτονίας**, κατά παράβαση του **κανονισμού 26(ζ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Η σκηνή, η οποία είναι παρατεταμένης διάρκειας (2 λεπτά και 40 δευτερόλεπτα περίπου), παρουσιάζει αρχικά ένα σκοινί να κρέμεται ως αγχόνη σε ένα δωμάτιο και ακολούθως, ο Λουκάς να κατευθύνεται προς αυτήν,

κατεβαίνοντας τα σκαλιά του σπιτιού του προς το χώρο όπου βρίσκεται η αγχόνη, κρατώντας στα χέρια ένα σκαμνί. Κατά τη διάρκεια της σκηνης ακούμε διαλόγους και βλέπουμε εικόνες από προηγούμενες συζητήσεις και συμβάντα που – προφανώς- επηρέασαν τον Λουκά στην απόφαση του να τερματίσει τη ζωή του. Μεταξύ άλλων, ακούγονται οι εξής διάλογοι:

*Λουκάς: Επέλλανα, έν τζοιμούμαι τες νύχτες, καταλαβαίνεις; Έχασα τον ύπνο μου. Θα πιάσω το μωρό τζαι θα το πάρω πίσω στη μάνα του. Θα το πιάσω το μωρό τζαι θα το πάρω πίσω στην Έλενα...*

*Μάρθα: Τι λαλείς ρε αλήτη που παίζεις με τις ψυσιές ούλλων μας; Πρώτα έκλεψες το μωρό με τη γκόμενα σου τζαι τωρά θέλεις το πίσω; Τι το επέρασες το μωρό ρε; Πρόσεξε καλά γιατί αν χάσω την κόρη μου έν να σε κλείσω μέσα για πάντα...*

Ακολούθως ο Λουκάς περνά την αγχόνη από το λαιμό του.

5. Στις **12.1.2013**, μεταξύ των ωρών **14:45 – 16:45 (οικογενειακή ζώνη)**, μεταδόθηκε από τον οργανισμό, σε επανάληψη, επεισόδιο της κυπριακής σειράς «**Άσπρα μπαλόνια**» στο πλαίσιο του οποίου **προβλήθηκαν σκηνές επικίνδυνης συμπεριφοράς, οι οποίες είναι δυνατό να γίνουν αντικείμενο μίμησης από το κοινό, κατά παράβαση του κανονισμού 26(ια) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).**

#### **Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.**

6. Στις **12.1.2013**, μεταξύ των ωρών **14:45 – 16:45 (οικογενειακή ζώνη)**, μεταδόθηκε από τον οργανισμό, σε επανάληψη, επεισόδιο της κυπριακής σειράς «**Άσπρα μπαλόνια**» στο πλαίσιο του οποίου **προβλήθηκαν σκηνές που ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, κατά παράβαση του Κανονισμού**

**32(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

**Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.**

Με επιστολή της ημερομ. **5.4.2013**, η οποία επισυνάπτεται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α**, η Δικηγόρος του τηλεοπτικού οργανισμού «ΣΙΓΜΑ», κυρία Βαρτενή Κασαπιάν (Δικηγορικό Γραφείο Χρίστος Πατσαλίδης Δ.Ε.Π.Ε), υπέβαλε τις θέσεις και τις απόψεις του οργανισμού, σε σχέση με την υπό αναφορά υπόθεση. Στην εν λόγω επιστολή η Δικηγόρος του οργανισμού υπέβαλε και αίτημα όπως παραστεί εκπρόσωπος του οργανισμού κατά την εξέταση της υπόθεσης στο οποίο η Αρχή απάντησε με επιστολή της ημερομ. **12.4.2013**, η οποία επισυνάπτεται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β**.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιόν μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών εξηγήσεων όπως υποβλήθηκαν από τη Δικηγόρο του οργανισμού και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης του ψηφιακού δίσκου με το σχετικό πρόγραμμα κρίνουμε ότι:

Στις **12.1.2013**, μεταξύ των ωρών **14:45 – 16:45**, μεταδόθηκε επεισόδιο της κυπριακής σειράς «**Άσπρα Μπαλόνια**»:

- Χωρίς ο οργανισμός να διασφαλίσει ότι οι τηλεθεατές είναι ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούσαν (**υποστοιχείο 1**).
- Χωρίς ο οργανισμός να εξασφαλίσει ώστε το πρόγραμμα που μεταδόθηκε εντός της οικογενειακής ζώνης να είναι κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών (**υποστοιχείο 2**).



- Χωρίς η οπτική και ακουστική προειδοποίηση (Κ) που δόθηκε από τον οργανισμό να ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του **(υποστοιχείο 3)**.
- Στο πλαίσιο του οποίου (επεισοδίου) προβλήθηκε σκηνή που περιείχε λεπτομερώς τη διαδικασία απόπειρας αυτοκτονίας **(υποστοιχείο 4)**.
- Στο πλαίσιο του οποίου (επεισοδίου) μεταδόθηκε επικίνδυνη συμπεριφορά, εντός οικογενειακής ζώνης, η οποία είναι δυνατό να γίνει αντικείμενο μίμησης από το κοινό **(υποστοιχείο 5)**.
- Στο πλαίσιο του οποίου (επεισοδίου) μεταδόθηκαν σκηνές, εντός οικογενειακής ζώνης, που ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων **(υποστοιχείο 6)**.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς της Δικηγόρου του οργανισμού κυρίας Κασαπιάν, όπως παρατέθηκαν στην επιστολή της ημερομ. **5.4.2013**, η Αρχή επισημαίνει τα εξής:

Σε ό, τι αφορά στις θέσεις της Δικηγόρου του οργανισμού ότι *η εν λόγω τηλεοπτική σειρά θεωρείται γενικά πολύ αξιόλογη, προσεγμένη και ποιοτική, το περιεχόμενό της είναι κοινής αποδοχής από τους τηλεθεατές και είναι κατά κανόνα κατάλληλη για να προβάλλεται και εντός οικογενειακής ζώνης*, η Αρχή έχει διευκρινίζει, καταρχήν, ότι δεν αμφισβητεί το επίπεδο παραγωγής της εν λόγω σειράς, το οποίο – ούτως ή άλλως – δεν είναι το αντικείμενο των πιθανών παραβάσεων στην παρούσα υπόθεση. Περαιτέρω, η Αρχή έχει να παρατηρήσει ότι η καταλληλότητα ή ακαταλληλότητα ενός προγράμματος δεν κρίνεται από τον γενικότερο του χαρακτήρα ή/ και από την αποδοχή που αυτό πιθανό να έχει ως προς την τηλεθέαση. Το περιεχόμενο του εκάστοτε επεισοδίου ποικίλει και ενδεχομένως να περιέχει οπτικό ή/ και λεκτικό υλικό το οποίο δεν είναι κατάλληλο για γενική παρακολούθηση και το πλαίσιο της οικογενειακής ζώνης.

Αναφορικά με τη θέση της Δικηγόρου του οργανισμού ότι *ο σταθμός όταν αποφασίζει να προβάλλει κατ' επανάληψη τα επεισόδια της εν λόγω σειράς*

*εντός οικογενειακής ζώνης και περιλαμβάνονται κατ'εξαίρεση σκηνές αμφισβητούμενης καταλληλότητας, προβαίνει πάντοτε σε κατάλληλη επεξεργασία και προσαρμογή του περιεχομένου της σειράς προκειμένου να συμμορφώνεται με τις προϋποθέσεις που επιβάλλονται στα προγράμματα που προβάλλονται εντός οικογενειακής ζώνης, η Αρχή έχει να παρατηρήσει ότι ορθά ο οργανισμός προβαίνει σε αυτή την τακτική με τροποποιήσεις των προγραμμάτων τα οποία προβάλλονται κατά κύριο λόγο εκτός οικογενειακής ζώνης, με επανάληψη εντός οικογενειακής ζώνης. Εξάλλου, η Αρχή έχει επανειλημμένα επισύρει την προσοχή των τηλεοπτικών οργανισμών στο θέμα μετάδοσης επαναλήψεων προγραμμάτων ώστε, όταν αυτά μεταδίδονται εντός οικογενειακής ζώνης, να είναι όντως κατάλληλα για γενική παρακολούθηση, ανεξαρτήτως αν το αυτούσιο πρόγραμμα που προβάλλεται εκτός οικογενειακής ζώνης δεν είναι κατάλληλο για όλη την οικογένεια.*

Ωστόσο, σε σχέση με το επίδικο επεισόδιο, η Αρχή δεν αποδέχεται ως ελαφρυντικό τους ισχυρισμούς της Δικηγόρου του οργανισμού ότι *οι σκηνές της απόπειρας δολοφονίας με πνιγμό όσο και της απόπειρας αυτοκτονίας... είναι περιορισμένες σε χρόνο και σε ένταση συγκρινόμενες με το πρωτότυπο επεισόδιο*, καθότι, στην παρούσα υπόθεση εξετάζεται το περιεχόμενο μόνο του υπό αναφορά επεισοδίου, όπως αυτό μεταδόθηκε εντός της οικογενειακής ζώνης. Το επίδικο επεισόδιο περιείχε σκηνές απόπειρας δολοφονίας και αυτοκτονίας, που κάθε άλλο παρά κατάλληλες για γενική παρακολούθηση μπορούν να χαρακτηριστούν, έστω και αν αυτές ήταν μεγαλύτερες σε διάρκεια ή εντονότερες στην αρχική προβολή του επεισοδίου εκτός της οικογενειακής ζώνης. Συνεπώς, η Αρχή δεν αποδέχεται τον ισχυρισμό της Δικηγόρου του οργανισμού ότι ο οργανισμός *έλαβε τα δέοντα μέτρα προκειμένου τα εν λόγω επεισόδια, περιλαμβανομένων όλων των σκηνών τους, να είναι συμμορφωμένα με τις πρόνοιες της Νομοθεσίας.*

Αναφορικά με τη θέση του οργανισμού ότι *ακόμη και στην περίπτωση που ο σταθμός έδωσε μεν οδηγίες για να αποκοπούν οι εν λόγω σκηνές αλλά λόγω*

*τεχνικών προβλημάτων αυτές οι οδηγίες δεν κατέστη εφικτό να εκτελεστούν στο έπακρο από τους υπεύθυνους ροής του προγράμματος κατά την προβολή, εξακολουθεί παρόλαυτά ο σταθμός να μην παραδέχεται και απορρίπτει κατηγορηματικά τις διερευνώμενες παραβάσεις, η Αρχή επαναλαμβάνει τις πιο πάνω θέσεις της και επισύρει την προσοχή του οργανισμού στο γεγονός ότι ο ίδιος ο οργανισμός φέρει την τελική ευθύνη του περιεχομένου των προγραμμάτων που μεταδίδει και δεν εναπόκειται στην Αρχή να διερευνήσει τους λόγους που οι πιθανές οδηγίες του οργανισμού για τεχνική επεξεργασία του προγράμματος δεν ακολουθήθηκαν. Ως προς την μη παραδοχή του οργανισμού για την ύπαρξη πιθανών παραβάσεων, παραθέτουμε ενδεικτικά αποσπάσματα από το εν λόγω επεισόδιο, το περιεχόμενο των οποίων μιλά από μόνο του:*

Στην πρώτη σκηνή, η οποία προβλήθηκε κατά την έναρξη του προγράμματος, η Μάρθα αποπειράται να σκοτώσει την Έλενα, πιέζοντας ένα μαξιλάρι στο πρόσωπο και ειδικότερα στο στόμα της, για να την πνίξει. Στην αρχή της σκηνής παρακολουθούμε της αντιδράσεις της Έλενας, δηλαδή τα χέρια και τα πόδια της να κουνιούνται, ενώ στη συνέχεια οι αντιδράσεις της σταματούν χωρίς να διευκρινίζεται εάν έχει χάσει τις αισθήσεις της λόγω λιποθυμίας ή θανάτου. Η εν λόγω σκηνή είναι παρατεταμένη σε διάρκεια (1 περίπου λεπτό) και μόνο στη συνέχεια του προγράμματος προκύπτει ότι η Έλενα είναι τελικά ζωντανή.

Στη δεύτερη σκηνή, παρακολουθούμε τον Λουκά να κάνει απόπειρα αυτοκτονίας. Η σκηνή, η οποία είναι παρατεταμένης διάρκειας (2 λεπτά και 40 δευτερόλεπτα περίπου), παρουσιάζει αρχικά ένα σκονί να κρέμεται ως αγχόνη σε ένα δωμάτιο και ακολούθως, ο Λουκάς να κατευθύνεται προς αυτήν, κατεβαίνοντας τα σκαλιά του σπιτιού του προς το χώρο όπου βρίσκεται η αγχόνη, κρατώντας στα χέρια ένα σκαμνί. Κατά τη διάρκεια της σκηνής ακούμε διαλόγους και βλέπουμε εικόνες από προηγούμενες συζητήσεις και συμβάντα που – προφανώς- επηρέασαν τον Λουκά στην απόφασή του να

τερματίσει τη ζωή του.... Ακολουθώντας ο Λουκάς περνά την αγχόνη από το λαιμό του.

Σε σχέση με τους ισχυρισμούς της Δικηγόρου του οργανισμού ότι *η Αρχή... οφείλει να προβεί σε δέουσα έρευνα στα πλαίσια της οποίας οφείλει να διαπιστώσει αν η συγκεκριμένη εκπομπή, περιλαμβανομένων των υπό αναφορά σκηνών, θα μπορούσε να βλάψει τους ανηλίκους ή όχι και στη συνέχεια να προβεί στην εξέταση των ενδεχομένων παραβάσεων των Κανονισμών*, η Αρχή έχει να παρατηρήσει τα εξής:

Η προστασία των ανηλίκων αποτελεί πρωταρχική μέριμνα όλων σήμερα. Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και το Συμβούλιο της Ευρώπης, προωθούν ψηφίσματα, οδηγίες και αποφάσεις με στόχο να προστατέψουν τα παιδιά.

Στην Κυπριακή Νομοθεσία, ο Νομοθέτης θέλοντας να προστατεύσει τα παιδιά από προγράμματα μη κατάλληλα προς παρακολούθηση, ήτοι προγράμματα που περιέχουν σκηνές βίας, ερωτικές σκηνές, σκηνές που ενδέχεται να βλάψουν ή να φοβίσουν τα παιδιά, καθώς επίσης λεκτικό υλικό ή θεματολόγιο ακατάλληλο για ανηλίκους, θέτει περιορισμούς ως προς το περιεχόμενο των προγραμμάτων που μπορούν να μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης.

Η έννοια της οικογενειακής ζώνης στηρίζεται στην αντίληψη ότι η είσοδος της τηλεόρασης στο κάθε σπίτι, επιβάλλει σεβασμό και συμμόρφωση προς τους τρόπους και κανόνες συμπεριφοράς μιας οικογένειας, από τις 5.30 το πρωί μέχρι τις 9:00 ή 10:00 το βράδυ, αναλόγως, που ορίζεται ως οικογενειακή ζώνη. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, το περιεχόμενο κάθε προγράμματος επιβάλλεται να είναι κατάλληλο για όλη την οικογένεια.

Βάσει των πιο πάνω και με το νομοθετικό πλαίσιο που καθορίζεται από τον περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμο 7(I) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και τους περί Ραδιοφωνικών και

Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμούς του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), η Αρχή δίδει ιδιαίτερη έμφαση στο θέμα της προστασίας των ανήλικων τηλεθεατών και ως εκ τούτου, προβαίνει σε συστηματικό έλεγχο των προγραμμάτων που μεταδίδονται κατά τη διάρκεια της οικογενειακής ζώνης.

Έχει επανειλημμένα υποδειχθεί από την Αρχή ότι οι τηλεοπτικοί οργανισμοί επιβάλλεται να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στα προγράμματα που μεταδίδουν, κυρίως τις ώρες που παρακολουθούν ανήλικοι, προκειμένου να μη στιγματίσουν ανεπανόρθωτα την παιδική ψυχή και να μη διοχετεύσουν τη βία ως μια συνήθη «κοινωνική» πρακτική στο υποσυνείδητο του παιδιού. Ένας τηλεοπτικός οργανισμός που εκπέμπει καθημερινά και επί εικοσιτετραώρου βάσεως στο σπίτι της κυπριακής οικογένειας, δεν θα πρέπει να αναπαράγει τη βία.

Πολυάριθμες έρευνες καταδεικνύουν το σημαντικό ρόλο που κατέχει η τηλεόραση στη ζωή των παιδιών (Livingston & Bovill, 1999) και την επίδραση που έχει στην κοινωνική τους συμπεριφορά, αφού αποτελεί εργαλείο για ερμηνεία και κατανόηση της κοινωνίας και διαμορφώνει τη συνείδηση και την εμπειρία τους (Pine & Nash, 2002). Η επιρροή που μπορεί να ασκήσει στα παιδιά η τηλεόραση, είναι από τα θέματα που έχουν μελετηθεί περισσότερο στις κοινωνικές επιστήμες (Bertrand, 2003:37). Ορισμένες «διόδου» που χρησιμοποιούνται στην καθημερινή ζωή της τηλεόρασης είναι πιθανό να παρέχουν ένα χρήσιμο μέσο για τη διαμόρφωση των δράσεών τους (Παπαθανασόπουλος, 1999: 36).

Οι πλείστες έρευνες που αφορούν στις επιδράσεις της τηλεόρασης στους ανηλίκους καταδεικνύει συνάφεια μεταξύ τηλεθέασης και εκδήλωσης βίαιης συμπεριφοράς. Τα παιδιά έχουν την τάση να μιμούνται τους χαρακτήρες που βλέπουν στην τηλεόραση (Josephson, 1996) και την επιθετική τους συμπεριφορά (Bandura, Singer, 1961 – Greenford, 2988), θεωρώντας την φαινόμενο αποδεκτό από την κοινωνία (Σεραφετινίδου, 1987). Επιτόπια

έρευνα του Κέντρου Ερευνών και Ανάπτυξης του Intercollege Κύπρου, επίσης κατέδειξε σχέση μεταξύ επιθετικότητας και τηλεθέασης. Συγκεκριμένα, στα συμπεράσματα αναφέρεται ότι τα παιδιά που παρακολουθούν περισσότερες από 1-2 ώρες τηλεόραση την ημέρα, είναι πιο επιθετικά από εκείνα που βλέπουν λιγότερη τηλεόραση. Επιπλέον, τα παιδιά που παρακολουθούν τηλεοπτικά προγράμματα σε προχωρημένες ζώνες ενηλίκων (μετά τις 8 μ.μ. και, ακόμα περισσότερο, μετά τις 11 μ.μ.), καθώς και εκείνα που παρακολουθούν προγράμματα με βία, είναι πιο επιθετικά από εκείνα που παρακολουθούν ψυχαγωγικά και άλλα μη – βίαια προγράμματα, στις πρώτες απογευματινές και βραδινές ζώνες (Πρακτικά Συμποσίου για την Τηλεοπτική Βία, 12.10.2002, Πανεπιστήμιο Κύπρου).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και ιδιαίτερα η τηλεόραση ασκούν σημαντική επίδραση στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών, τα οποία δεν είναι έτοιμα να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά όσα λαμβάνουν από τα Μέσα, οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί οφείλουν να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί ως προς το τι μεταδίδουν σε χρόνο κατά τον οποίο ενδεχομένως να παρακολουθούν ανήλικοι και να μην παραβλέπουν τις ιδιαιτερότητες των παιδιών τα οποία αρχίζουν να βλέπουν τηλεόραση πολύ πριν κατανοήσουν πλήρως τις δυνάμεις που τη διέπουν και συνήθως βρίσκονται σε μια ηλικία που οι έννοιες του «καλού» και του «κακού» είναι ασαφώς διαχωρισμένες στη συνείδησή τους (Παπαθανασόπουλος, 1999:62). Ένας από τους σημαντικότερους ρόλους και ευθύνες της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου είναι να διασφαλίζει ότι τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας συνειδητοποιούν πλήρως την ευθύνη που έχουν ως προς τους ανήλικους τηλεθεατές τους και να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε το οπτικοακουστικό υλικό που μεταδίδουν εντός της οικογενειακής ζώνης, να είναι κατάλληλο για όλες τις ηλικίες και δη, για μικρά παιδιά. Περαιτέρω, οι οργανισμοί οφείλουν βάσει της Νομοθεσίας να βεβαιώνονται ότι τα προγράμματα που προβάλλουν ανταποκρίνονται στην προειδοποίηση/σήμανση που τους έχουν δώσει.

Αναφορικά με τις θέσεις της Δικηγόρου του οργανισμού ότι *ο σταθμός ...διαφωνεί επί της ουσίας ότι οι εν λόγω σκηνές που περιγράφονται στις διερευνούμενες παραβάσεις του Πίνακα Α' ήταν ακατάλληλες για ανηλίκους κάτω των 15 ετών, ότι επέλεξαν τον πλέον ανώδυνο για τα παιδιά, τρόπο για να παρουσιάσουν τις εν λόγω σκηνές χωρίς επίδειξη βίαιων και/ ή αποκρουστικών και/ ή εν γένει περιττών σκηνών* και ότι *τα εν λόγω επεισόδια, περιλαμβανομένων των υπό διερεύνηση σκηνών, ήταν κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών*, η Αρχή δεν τους αποδέχεται και επαναλαμβάνει τις θέσεις τις όπως εκτίθενται πιο πάνω (βλ. σελ. 10 – 11) όπου και ενδεικτικά παρατίθενται οι επίμαχες σκηνές. Η Αρχή δεν μπορεί να κατανοήσει γιατί η μετάδοση σκηνών απόπειρας δολοφονίας και απόπειρας αυτοκτονίας μπορούν να θεωρηθούν κατάλληλες για προβολή εντός της οικογενειακής ζώνης και καλεί τον οργανισμό και τη Δικηγόρο του να προβληματιστούν για τις συνέπειες που τέτοιες σκηνές μπορεί να έχουν σε ένα μικρό παιδί που πιθανό να παρακολουθεί τηλεόραση στις 14:45, ώρα κατά την οποία μεταδόθηκε το υπό αναφορά επεισόδιο.

Σε ό, τι αφορά στους ισχυρισμούς της Δικηγόρου του οργανισμού ότι *επ' ουδενί δεν τίθεται σε κίνδυνο η σωματική, πνευματική και ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων* και ότι *οι σκηνές ήταν πολύ περιορισμένες και δεν είχαν ούτε την ένταση ούτε τη διάρκεια που απαιτείται για να θεωρηθεί ότι εκτροχιάστηκε το επεισόδιο και ότι προβάλλει βία και/ ή επικίνδυνη συμπεριφορά ικανή να ταραξεί και να βλάψει την ηθική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων*, η Αρχή παραπέμπει στις πιο πάνω έρευνες για το θέμα της τηλεοπτικής βίας (βλ. σελ.12-13) και στον Πίνακα Α' με τις πιθανές παραβάσεις, όπου αναφέρεται η ακριβής διάρκεια της σκηνής απόπειρας δολοφονίας (1 λεπτό) και της απόπειρας αυτοκτονίας (2 λεπτά και 40 δευτερόλεπτα), διάρκειες που όπως γνωρίζει ο οργανισμός, είναι παρατεταμένες εφόσον πρόκειται για τηλεοπτικό χρόνο.

Σε ό, τι αφορά στον ισχυρισμό της Δικηγόρου του οργανισμού ότι *ο μέσος λογικά σκεπτόμενος τηλεθεατής και γονέας δεν θα θεωρούσε ότι οι υπό*

*αναφορά σκηνές είναι τέτοιου βαθμού βιαιότητας που ενέχουν τον κίνδυνο να βλάψει σοβαρά τη σωματική, πνευματική και ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ως εκ τούτου δεν θα κατέληγε στο συμπέρασμα ότι είναι ακατάλληλη για παιδιά,* έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής: η Αρχή έχει την υποχρέωση να ενεργεί κατά τρόπο που να διασφαλίζεται ότι τα προγράμματα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών αντανακλούν το αισθητήριο του μέσου λογικού πολίτη. Στη συγκεκριμένη υπόθεση, η Αρχή δεν μπορεί να αποδεχθεί ότι ο μέσος λογικός πολίτης και γονέας θεωρεί τις σκηνές απόπειρας πνιγμού και απόπειρας αυτοκτονίας ως οπτικό υλικό κατάλληλο για να το παρακολουθούν τα παιδιά. Εξάλλου, για την παρούσα υπόθεση λήφθηκαν και δύο παράπονα τηλεθεατών που αφορούσαν το περιεχόμενο του συγκεκριμένου επεισοδίου.

Τέλος, αναφορικά με τη θέση του οργανισμού *ότι η καταλληλότητα ενός προγράμματος για τα παιδιά κάτω των δεκαπέντε ετών, δέον μεταξύ άλλων να εξετάζεται και σε συνάρτηση με τα γενικότερα ερεθίσματα που δέχονται τα παιδιά στην εποχή μας και τα θεάματα στα οποία εκτίθενται,* η Αρχή την αποδέχεται και έχει να παρατηρήσει ότι, ακριβώς λόγω του ότι τα παιδιά εκτίθενται πέραν του δέοντος σε θεάματα τα οποία δεν είναι κατάλληλα για την ευάλωτη τους ηλικία, οι τηλεοπτικοί οργανισμοί, με γνώμονα πάντα τη διασφάλιση της προστασίας των παιδιών, οφείλουν να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί ώστε να μην συμβάλλουν και οι ίδιοι αρνητικά στην περαιτέρω έκθεση των ανηλίκων στη βία.


Ενόψει των ανωτέρω η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις του των **κανονισμών 21(5)** (υποστοιχείο 1), **21(6)** (υποστοιχείο 2), **22(1)** (υποστοιχείο 3), **26(ζ)** (υποστοιχείο 4), **26(ια)** (υποστοιχείο 5) και **32(3)(α)** (υποστοιχείο 6) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).



Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)**, έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορεί να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στον οργανισμό την ευκαιρία να υποβάλει τις απόψεις του και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της παρούσας. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.



Μ.Γ

(Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ)  
Εκτελεστικός Πρόεδρος  
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

## ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 17/2013(3))

### ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΣΙΓΜΑ»

Ημερομηνία Απόφασης: 5 Ιουνίου, 2013

**Ενώπιον:** κ.κ. Ανδρέα Πετρίδη, Εκτελεστικού Προέδρου, Αρτέμη Αρτεμίου, Αντιπροέδρου, Μαίρης Κουτσελίνη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη, Τίτου Κολώτα, Χρυσανγής Αργυρού και Σπυρούλας Χριστοδούλου, Μελών.

#### ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **17 Απριλίου 2013**, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις των κανονισμών **21(5), 21(6), 22(1), 26(ζ), 26(ια) και 32(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν:

**Κανονισμός 21(5):** *Οι σταθμοί έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές είναι πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν.*

**Κανονισμός 21(6):** *Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.*

**Κανονισμός 22(1):** Με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στους παρόντες Κανονισμούς, δίνονται προειδοποιήσεις σχετικά με τη φύση της εκπομπής, είτε αυτή βρίσκεται χρονικά εντός οικογενειακής ζώνης είτε εκτός. Η προειδοποίηση αυτή έχει τρεις μορφές –

(α) Γραπτή ειδοποίηση στον ημερήσιο τύπο και στα ραδιοτηλεοπτικά περιοδικά·

(β) ακουστική (λεκτική) πριν από την έναρξη της εκπομπής·

(γ) οπτική, με οπτική ένδειξη κάθε δέκα λεπτά στο κάτω αριστερό μέρος της οθόνης ως εξής:

- (ii) (K) σε παρένθεση χρώματος πράσινου για προγράμματα κατάλληλα για γενική παρακολούθηση·
- (iu) (12) σε παρένθεση χρώματος κίτρινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δώδεκα ετών·
- (iii) (15) σε παρένθεση χρώματος μπλε για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών·
- (iv) (18) σε παρένθεση χρώματος κόκκινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαοκτώ ετών
- (vi) (A) σε παρένθεση για προγράμματα έντονου ερωτικού περιεχομένου.

**Κανονισμός 26:** Στις ψυχαγωγικές εκπομπές απαγορεύονται –

(ζ) η προβολή σκηνών που περιέχουν λεπτομερώς τη διαδικασία αυτοκτονίας ή απόπειρας αυτοκτονίας.

**Κανονισμός 26:** Στις ψυχαγωγικές εκπομπές απαγορεύονται –

(ια) η μετάδοση επικίνδυνης συμπεριφοράς, η οποία είναι δυνατό να γίνει αντικείμενο μίμησης από το κοινό και οπωσδήποτε απαγορεύεται εντός οικογενειακής ζώνης.

**Κανονισμός 32(3):** Απαγορεύεται –

*(α) η μετάδοση προγραμμάτων εντός οικογενειακής ζώνης που ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ειδικότερα προγραμμάτων που περιέχουν ερωτικές σκηνές ή σκηνές βίας.*

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ), είχε δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορούσε να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Με επιστολή της ημερομ. **15.5.2013**, η Αρχή κάλεσε τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της επιστολής. Τονίστηκε επίσης ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Με επιστολή της ημερομ. **20.5.2013**, η Δικηγόρος του οργανισμού κα. Βαρτενή Κασαπιάν, υπέβαλε τις θέσεις και τις απόψεις του οργανισμού, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων. Αντίγραφο της εν λόγω επιστολής επισυνάπτεται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄**.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς και τις απόψεις της Δικηγόρου του οργανισμού όπως προβάλλονται στην προαναφερθείσα επιστολή, έχουμε να παρατηρήσουμε τα ακόλουθα:

Καταρχήν, δεν αμφισβητούμε τους ισχυρισμούς της Δικηγόρου του οργανισμού ότι *δεν ήταν πρόθεση του σταθμού να παρουσιάσει μέσω της τηλεοπτικής σειράς «Άσπρα Μπαλόνια» σκηνές ακατάλληλες για ανηλίκους*

*κάτω των δεκαπέντε ετών εντός οικογενειακής ζώνης και μάλιστα σκηνές που θα μπορούσαν να βλάψουν τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ότι ο σταθμός ουδέποτε παραγνώρισε την κακή επιρροή που θα μπορούσαν να ασκήσουν ακατάλληλες σκηνές στους ανηλίκους και γνωρίζει τον καταλυτικό ρόλο της τηλεόρασης και της τήρησης της Νομοθεσίας με σκοπό την καλύτερη δυνατή προστασία των ανηλίκων.* Ωστόσο, δεν είναι δυνατό να παραγνωρισθεί από την Αρχή το γεγονός ότι, στο υπό αναφορά πρόγραμμα, μεταδόθηκαν εντός της οικογενειακής ζώνης, με την οπτική και ακουστική προειδοποίηση (K), τουλάχιστον δυο σκηνές το περιεχόμενο των οποίων ήταν αυστηρώς ακατάλληλο για άτομα κάτω των 15 ετών. Εξάλλου, οι τηλεθεατές που παρακολούθησαν τις επίμαχες σκηνές δεν γνώριζαν και δεν όφειλαν να γνωρίζουν τις προθέσεις του οργανισμού, παρά μόνο το τελικό αποτέλεσμα της μετάδοσης αυτής, ότι δηλαδή έγιναν οι ίδιοι και τα ανήλικα παιδιά τους δέκτες σκηνών αυτοκτονίας και απόπειρας πνιγμού σε μια τηλεοπτική ζώνη που όφειλε να απευθύνεται σε όλη την οικογένεια.

Κατά παρόμοιο τρόπο, αναφορικά με τον ισχυρισμό της κυρίας Κασαπιάν ότι ο οργανισμός *έδωσε οδηγίες για να αποκοπούν οι εν λόγω σκηνές και τούτο αποδεικνύεται από τα “preview reports” αλλά λόγω τεχνικών προβλημάτων αυτές οι οδηγίες δεν κατέστη εφικτό να εκτελεστούν και/ή να εκτελεστούν στο έπακρο από τους υπεύθυνους ροής του προγράμματος κατά την προβολή*, η Αρχή τον αποδέχεται μεν, δεν μπορεί όμως να αγνοήσει τις πιθανές συνέπειες της μετάδοσης των επίδικων αυτών σκηνών, ειδικότερα σε ανήλικους τηλεθεατές. Όπως αναφέρουμε και στην Απόφαση μας ημερομ. 15.5.2013 (σελ.12-14), η μη προβολή οπτικοακουστικού υλικού που ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά τα παιδιά αποτελεί, πρώτιστα, σεβασμό προς τον ανήλικο τηλεθεατή. Στην προαναφερθείσα, επεξηγείται αναλυτικά η επίδραση της τηλεοπτικής βίας στην παιδική ψυχολογία και ανάπτυξη, ένα ζήτημα που έχει απασχολήσει πολλούς επιστήμονες ανά τον κόσμο και υπήρξε το αντικείμενο πολλών ερευνών. Πέραν των ερευνών που αναφέρονται στην

πιο πάνω μας Απόφαση, στην οποία η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό και πάλι, έχουμε να παραθέσουμε και τα εξής:

Η πρώτη μελέτη που διεξήγαγαν οι Λέοναρν Έρον και Ρόουελ Χιούζμαν του Ινστιτούτου Κοινωνικών Ερευνών του Πανεπιστημίου του Μίσιγκαν των ΗΠΑ το 1960 σε παιδιά που μεγάλωναν στη Νέα Υόρκη, έδειξε ότι η ποσότητα βίας που παρακολουθούν τα παιδιά στη τηλεόραση στα 8 τους, σχετίζεται με την επιθετικότητα που εκφράζουν μια δεκαετία αργότερα και με τη σοβαρότητα των εγκληματικών πράξεων που διαπράττουν 22 χρόνια αργότερα, στα 30 τους. Οι μελέτες που ακολούθησαν επιβεβαιώνουν την πρώτη (Ελευθεροτυπία, 9.1.2007).

Έρευνα του Πανεπιστημίου του Μπέρμιγχαμ της Μεγάλης Βρετανίας, προειδοποιούσε τους γονείς να προφυλάσσουν τους μικρούς τηλεθεατές από τις βίαιες σκηνές της μικρής οθόνης. Η έρευνα κατέδειξε ότι η κατανάλωση εικόνων βίας, η «παθητική τηλεθέαση» βίαιου περιεχομένου (τηλεόραση) καθώς και η «αμφίδρομη» (βιντεοπαιχνίδια), επηρεάζουν σημαντικά τα συναισθήματα των παιδιών και αυξάνουν τις πιθανότητες για να αναπτύξουν επιθετικότητα. (Ελευθεροτυπία, 9.1.2007).

Σχέση μεταξύ επιθετικότητας και τηλεθέασης κατέδειξε παγκύπρια έρευνα του Κέντρου Ερευνών και Ανάπτυξης του Intercollege Κύπρου με αντιπροσωπευτικό δείγμα 400 μαθητών / μαθητριών από 12 γυμνάσια και 12 δημοτικά σχολεία της χώρας. Η έρευνα κατέδειξε ότι τα παιδιά που παρακολουθούν περισσότερες από 1–2 ώρες τηλεόραση την ημέρα, είναι πιο επιθετικά από εκείνα που παρακολουθούν λιγότερη τηλεόραση. Επίσης, τα παιδιά που παρακολουθούν τηλεοπτικά προγράμματα σε προχωρημένες ζώνες, δηλαδή μετά τις 20:00 και, ακόμα περισσότερο, μετά τις 23:00, καθώς και εκείνα που παρακολουθούν προγράμματα με βία, είναι πιο επιθετικά από εκείνα που παρακολουθούν ψυχαγωγικά και προγράμματα χωρίς βία τις

πρώτες απογευματινές και βραδινές ζώνες (Πρακτικά Συμποσίου για την Τηλεοπτική Βία, 12.10.2002, Πανεπιστήμιο Κύπρου).

Σε ό, τι αφορά στη θέση του οργανισμού – ως η άνω επιστολή της Δικηγόρου του ημερομ. 20.5.13 – *ότι η σειρά «Άσπρα Μπαλόνια» είναι μια σειρά με μεγάλη απήχηση στο τηλεοπτικό κοινό, με ποιοτικό σενάριο και περιεχόμενο γενικώς αποδεκτό και κατάλληλο για τηλεθεατές κάθε ηλικίας,* η Αρχή επαναλαμβάνει τη θέση της ότι τα νούμερα τηλεθέασης δεν αποτελούν ελαφρυντικό παράγοντα και ούτε εξασφαλίζουν τη νομιμότητα ενός προγράμματος και παραπέμπει τον οργανισμό στην Απόφαση της ημερομ. 17.4.2013 (σελ. 9) - η οποία στάληκε στον οργανισμό με επιστολή της Αρχής ημερομ.15.5.2013 – όπου και τοποθετείται σχετικά.

Αναφορικά με το σημείο όπου η δικηγόρος του οργανισμού αναφέρει ότι *ο σταθμός, κατά την κρίση του και εντός των πλαισίων της αυτορρύθμισης, απέκοψε τις σκηνές και/ ή μέρος των σκηνών που θεώρησε ακατάλληλες προτού προβάλει το εν λόγω επεισόδιο εντός οικογενειακής ζώνης* και ότι *είναι πάγια τακτική του να αφαιρεί σκηνές που θεωρεί ότι αποτελούν κακή επιρροή για τους ανηλίκους*, η Αρχή χαιρετίζει την προσπάθεια του οργανισμού για αυτορρύθμιση, αλλά θεωρεί ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση οι επίδικες σκηνές δεν θα έπρεπε να προβληθούν καθόλου στο πλαίσιο της οικογενειακής ζώνης, καθότι, πέραν της διάρκειας τους – η οποία σύμφωνα με τον οργανισμό ήταν πιο σύντομη κατά την προβολή της επανάληψης του επεισοδίου – ήταν παντελώς ακατάλληλες για ανηλίκους.

Σε σχέση με τη θέση της δικηγόρου του οργανισμού για *το τι θεωρείται ακατάλληλο και τι όχι είναι ζήτημα υποκειμενικό ενώ τα όρια της καταλληλότητας πολλές φορές είναι δυσδιάκριτα και/ή διαφορετικά για κάθε άνθρωπο*, η Αρχή δεν την αποδέχεται και επισημαίνει ότι κατά την εξέταση των πιθανών παραβάσεων σε κάθε υπόθεση, έχει την υποχρέωση να ενεργεί κατά τρόπο που να διασφαλίζεται ότι τα προγράμματα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών αντανακλούν το αισθητήριο του μέσου

λογικού πολίτη. Στην παρούσα υπόθεση, οι επίδικες σκηνές αφορούσαν στην απόπειρα πνιγμού και στη λεπτομερή διαδικασία απόπειρας αυτοκτονίας και όλα αυτά, εντός του πλαισίου της οικογενειακής ζώνης, με την οπτική και ακουστική προειδοποίηση (Κ), περιεχόμενο το οποίο αδιαμφισβήτητα είναι ακατάλληλο για ανηλίκους, ιδιαίτερα λαμβάνοντας υπόψη την ώρα προβολής τους και τη διάρκεια τους. Συνεπώς, η Αρχή έχει να παρατηρήσει ότι η αυστηρότητα με την οποία οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί ελέγχουν το περιεχόμενο των προγραμμάτων τους, θα πρέπει να προσαρμόζεται ανάλογα με το χρόνο μετάδοσης του εκάστοτε προγράμματος και την ηλικία των ατόμων που πιθανό να το παρακολουθούν.

Η Αρχή αποδέχεται την απολογία του οργανισμού και λαμβάνει σοβαρά υπόψη της τη δέσμευση του να *συμμορφώνεται με τη σχετική νομοθεσία*.

Ενόψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενόπιον της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών απόψεων της Δικηγόρου του οργανισμού, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, όπως και την απολογία του οργανισμού, κρίνει και αποφασίζει όπως επιβάλει στον οργανισμό τις εξής κυρώσεις:

Για τις παραβάσεις που έγιναν στις **12.1.2013** το διοικητικό πρόστιμο των **€2000** όπως αναφέρεται πιο κάτω:

- Για την παράβαση του **κανονισμού 21(6) (υποστοιχείο 2)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), την κύρωση της **προειδοποίησης**.
- Για την παράβαση του **κανονισμού 21(5) (υποστοιχείο 1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), η Αρχή **δεν επιβάλλει οποιανδήποτε κύρωση**, λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνα του **υποστοιχείου 2**, στο οποίο ήδη έχει επιβληθεί κύρωση.



- Για την παράβαση του **κανονισμού 22(1) (υποστοιχείο 3)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), η Αρχή **δεν επιβάλλει οποιανδήποτε κύρωση**, λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνα του **υποστοιχείου 2**, στο οποίο ήδη έχει επιβληθεί κύρωση.
- Για την παράβαση του **κανονισμού 26(ζ) (υποστοιχείο 4)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), **το διοικητικό πρόστιμο των €2.000.**
- Για την παράβαση του **κανονισμού 26(ια) (υποστοιχείο 5)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), την κύρωση της **προειδοποίησης.**
- Για την παράβαση του **κανονισμού 32(3)(α) (υποστοιχείο 6)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), την κύρωση της **προειδοποίησης.**

Ο οργανισμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το διοικητικό πρόστιμο των **€2.000** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) μέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.



(Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ)  
Εκτελεστικός Πρόεδρος  
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου